СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

УРЯГОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION

ТРИ ЦЕНТИ РІК XLV. Ч. 3. Джерзі Сити, Н. Дж., второк, 5-го січня, 1937.

VOL. XLV. No. 3. Jersey City, N. J., Tuesday, January 5, 1937. THREE CENTS

АВТОМОБІЛЬНА ЮНІЯ ЗА ҐЕНЕРАЛЬНИЙ СТРАЙК

ФЛИНТ (Мішіґен). — Збори 200 представників автомобільних робітників у 69 фабриках підприємства „Дженерал Моторс Корпорейшен", що розкинені по 14 стейтах, заявилися за ґенеральний страйк на випадок, якби підприємство відкинуло домагання робітників.

Збори створили раду стратеґії, що ..ає викликати такий страйк, як підприємство відкине домагання робітничої юнії і не захоче переговорювати на одній конференції про справи робітників по всьому краю. Конференція поставила підприємству ультимат, зложений з 8 точок, та домагається на нього відповіди до середи.

Суд видав приказ робітникам, що засіли в двох місцевих фабриках „Ґенеральної Моторової Корпорації", вибратися негайно з фабрики, але робітники приказу не послухали.

УРЯД НЕ МІШАЄТЬСЯ В МОРЯЦЬКИЙ СТРАЙК.

ВАШИНҐТОН. — „Федеральна морська комісія", що має нагляд над плавбою, каже в своїм річнім звіті, предложенім конґресові, що вона була примушена відступити від вмішування в моряцький страйк, бо закон дозволяє їй установляти мінімальну заплату й умовини праці лиш на американських кораблях, що мають субсидії від уряду.

Уряд сподівається, що конґрес поправить закон так, щоб комісія мала право вмішатися в страйк моряків на всяких кораблях.

ВЕЛИКИЙ ОБВАЛ ЗЕМЛІ.

НАЙЕК (Ню Йорк). — З боку гори Гук скотилася в неділю вечором справжня лявіна землі й скали. Обчисляють, що обвалені скали важать до 10,000 тон. Скотилися вони вниз яких 500 стіп. Упали з такою силою, що потрясли цілою околицею. На щастя обвал стався в місці відлюднім і не потягнув за собою ніяких жертв у людях.

ВЕЛИКИЙ ДАР ТВОРІВ ШТУКИ.

ВАШИНҐТОН. — Андру Мелон, відомий американський мультіміліонер та бувший секретар скарбу, подарував урядові Злучених Держав дорогоцінну збірку образів великих мистців штуки під умовою, що уряд постарається про оснування національного музею у Вашинґтоні.

Збірка образів коштувала Мелона коло 19 мілїонів долярів. Президент Рузвелт приняв дар в імені краю. Ґалерія має називатися „Національна Ґалерія Штуки".

БАНДИТСЬКИЙ НАПАД НА КРАМНИЦЮ.

НЮ ЙОРК. — Шайка бандитів, зложена з 8 чи 9 грабіжників, напала в суботу вечором на крамницю одіння Барнія, 111 Сема Евеня, стероризувала сотки людей, що були тоді в крамниці, і, забравши дорогоцінностей і грошей на загальну суму 22,000 долярів, утекли. Грабіжники були узброєні машиновими крісами. Як хто опирався грабіжеві, бандити його тяжко побивали.

Одному прислужникові крамниці вдалось дістатися з крамниці й візвати поліцію, але заки вона наспіла на місце грабіжу, бандити вже втекли. Кілька годин потім в домі під ч. 11 на 66-тій вулиці прийшло до стрілянини, по котрій поліція знайшла в однім мешканню в цьому домі тіло молодого чоловіка, в котрому розпізнано бандита Фреда Дона. Поліція каже, що він був членом цеї шайки й що його вбито підчас сварки при розділі награбленого добра.

НЕБЕЗПЕЧНО З ЯЛИНКОЮ.

ПАСЕЙК (Ню Джерзі).—Підчас усування різдвяної ялинки зо свого мешкання пані Елеонора О'Брайен спричинила коротке електричне зіпняття та викликала пожар ялинки. Пробуючи винести надвір горіючу ялинку, вона сильно попеклася.

САМОГУБСТВО АКТОРА.

ГОЛІВУД (Каліфорнія). — У шопі маєтку фільмового актора Роса Александра знайдено його тіло з револьвером у руці. Поліція прийшла до переконання, що актор поповнив самогубство. Кажуть, що покінчив із собою з жалю за своєю першою жінкою, що померла в 1935-тім році. Кілька місяців тому він оженився з акторкою Анною Нейґел.

МЕКСИКО НЕ БУДЕ ПОСИЛАТИ АМУНІЦІЇ ДО ЕСПАНІЇ.

ВАШИНҐТОН. — Мексиканський уряд повідомив американський уряд, що, виконуючи угоду про невтральність, заключену на недавній конференції в Буенос Айресі, мексиканський уряд заборонив вивіз амуніції до Еспанії.

ІНФЛЮЕНЦА ДАЛІ НЕ ШИРИТЬСЯ.

НЮ ЙОРК. — Уряд здоровля каже, що рапорти занедужань на інфлюенцу й запалення леґенів за останніх пару днів дають йому основу до висновку, що інфлюенца далі не шириться.

ОТСИМ ПОДАЄМО ДО ВІДОМА ВСІХ ВІДДІЛОВИХ УРЯДНИКІВ І ВСІХ ЧЛЕНІВ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, ЩО

XIX. ЗВИЧАЙНА ГОЛОВНА КОНВЕНЦІЯ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

ВІДБУДЕТЬСЯ В МІСТІ

WASHINGTON, D. C.,

ПОЧИНАЮЧИ ВІД 10-го ТРАВНЯ (MAY) 1937 РОКУ.

Постанови статуту У. Н. Союзу щодо вибору делеґатів на конвенцію, кваліфікацій делеґатів, числа делеґатів з поодиноких відділів і повновластей делеґатів є отсі:

Вибір делеґатів і їх заступників має відбутися впродовж 60 днів від дня проголошення конвенції. Всі делеґати і їх заступники мають бути вибрані на однім звичайнім мітинґу відділу більшістю присутніх голосуючих членів.

На мітинґу можуть бути приявні та голосувати тільки правосильні члени У. Н. Союзу.

Голосування на делеґатів і їх заступників має відбутися через піднесення рук, хіба що одна третина присутніх членів зажадає голосування бальотами.

Делеґатами і їх заступниками можуть бути вибрані тільки ті правосильні члени У. Н. Союзу, що сповнили всі обовязки супроти У. Н. Союзу, мають всі кваліфікації урядників відділу, є не менше як один рік членами того відділу, що його мають заступати, до дня розпочаття конвенції, знають читати й писати, є українцями та не є головними або місцевими урядниками якоїнебудь іншої подібної орґанізації.

Відділ, який складається з не менше як 25, а з не більше як 50 членів, є управнений до вибору одного делеґата з одним голосом.

Відділ, який складається з більше ніж 50, а не більше як 100 членів, є управнений до вибору одного делеґата з двома голосами.

Відділ, який складається з більше ніж 100, а не більше як 150 членів, є управнений до одного делеґата з трьома голосами.

Відділ, який складається з більше ніж 150 членів, буде управнений до двох делеґатів з чотирма голосами.

Тому, що конвенцію проголошено 4-го січня 1937 р., то 60-денний реченець для вибору делеґатів і їх заступників скінчиться 5-го березня 1937 р., отже до 5-го березня 1937 року мусять бути закінчені вибори всіх делеґатів.

Повновласти делеґатів і їх заступників мають бути прислані до головної канцелярії найдалі до 10-го березня 1937 р., значить, не пізніше як 60 днів до дня розпочаття конвенції.

Джерзі Сити, Н. Дж., 4-го січня 1937 р.

ГОЛОВНИЙ ЕКЗЕКУТИВНИЙ КОМІТЕТ У. Н. СОЮЗУ:

М. Мурашко, гол. предсідник
В. Малевич, заступник гол. предсідника
Д. Галичин, гол. рек. секретар
Р. Слободян, гол. фін. секретар-касієр

ІНФЛЮЕНЦА СЛАБНЕ.

Останні звідомлення про нові занедужання на інфлюенцу показують, що поширення недуги значно ослабло. Каже уряд, що, не зважаючи на те, що останнього тижня число занедужань сильно зросло в великих містах, як Шікаґо, Ню Йорк і Мінеаполіс, всетаки тяжко сказати, чи недуга розвинеться до величини епідемії (пошести). Д-р Роберт Олесон, асистент ґенерального лікаря, каже, що найкращим ліком на інфлюенцу є спочити в ліжку та покликати лікаря, щоб розслідив, чи не починається запалення легенів.

СТИПЕНДИСТИ, ЗВЕРТАЙТЕ ГРОШІ!

Як відомо, стипендії, які виплачує польське міністерство освіти студентам вищих шкіл, підлягають зворотові. До цього звороту зобовязані бувші студенти з хвилиною, коли позволить на це їх матеріяльне положення. Видко, що вони не вивязуються з цього зобовязання, бо міністерство освіти закликає їх тепер прилюдно, щоб звертали гроші. Хто не зробить цього до 1. січня 1937 р., з того стягнуть екзекуційним шляхом. Українці державних стипендій покищо не мали.

ЮВИЛЕЙ УКРАЇНСЬКОГО БАНДУРИСТА ВАСИЛЯ ЄМЦЯ У ВІННІПЕҐУ.

Старанням українського громадянства відбудеться у Вінніпеґу ювилей единого нашого віртуоза на бандурі, В. Ємця, з нагоди його 25-літньої діяльности на полі музичного мистецтва.

Ювилейний концерт призначено на суботу, 9. січня 1937, в салі Інституту Просвіти. В програму ввійде багато нових точок.

Доповідь про діяльність ювилята виголосить д-р муз. П. Маценко.

Уладженням ювилею займається комітет, зложений з представників українських орґанізацій. Привітання ювилятові треба слати на адресу: Ювилейний Комітет, 777 Pritchard Ave., Winnipeg, Man.

ЩЕ ОДИН КОМОРНИК ДЕФРАВДАНТ.

У Вильні відбувається судовий процес проти судового коморника Стефана Войцеховського, що спроневірив 13,000 зл. виекзеквованих грошей. Обвинувачений борониться, що його побори не вистарчали на покриття канцелярійних видатків і тому мусів нарушити чужі гроші. Стверджено, що коморник вів розгульне життя й управляв газард.

НАПАД НА ПРИХОДСТВО.

В Рущі Земянській, пов. Янів Люблинський, напали на приходство бандити і, вибивши вікно, хотіли дістатися до мешкання. Напасникам ставив опір костельний послугач Леон Земба, якого бандити застрілили трьома кулями з револьверу.

ВМЕР ЗА ЦАПОВУ ДУШУ.

Теофіль Шеліґовський у Пархачі, пов. Сокаль, рятував сусідові корову, не зважаючи на те, що має скалічену руку. За два дні він зміркував, що рука йому пухне. Пішов до лікаря і цей ствердив зараження вугликом. Не помогли ніякі вприснення, ані спеціяльна сировиця, спроваджена з Варшави. Лікарська поміч була спізнена і заражений помер, полишивши жінку і четверо дітей.

КОРОЛЕВА, ЩО ЗАЙМАЄТЬСЯ РИСУНКАМИ.

На останній мистецькій виставі в Амстердамі голяндська королева Вільгельміна виставила свої рисунки вуглем з норвезьких фйордів і краевид з Маендалю, прогулькової місцевости під Гагою. Критика приняли праці королеви прихильно і підкреслює легкість та настроевість рисунків.

КІНЕЦЬ СПОРУ ЗА СЕРЕДЗЕМНЕ МОРЕ

ЛОНДОН. — Спір за впливи на Середземному морі, що впродовж минулого року розгорівся був між Італією й Анґлією, остаточно покінчено підписанням мирового пакту, яким Італія й Анґлія прирікають собі взаїмно не робити перешкод, давати повну свободу перепливу своїм кораблям, взаїмно респектувати свої права на середземно-морській території та вразі потреби вживати своєї сили, щоб нинішній стан не був змінений. Цей пакт уважають успіхом анґлійської політики, яка зуміла вирвати Італію з впливів Німеччини і перехилити її на свій бік.

ФРАНЦУЗЬКА ПРЕСА ДИВИТЬСЯ ХОЛОДНО.

ПАРИЖ. — Французька преса задивляється скептично на заключення мирового пакту між Анґлією й Італією, що реґулює справи на Середземному морі й предсказує, що справді Мусоліні висказався дуже гостро проти зміни нинішнього стану посідання на Середземному морі, але в цьому висказі міститься також нехіть Італії допустити в Еспанії до комуністичного уряду.

НІМЦІ СХОПИЛИ ЩЕ ОДИН ЕСПАНСЬКИЙ КОРАБЕЛЬ.

МАДРИД. — У відплату за арештування німецького корабля еспанськими червоними німці арештували були еспанський корабель „Сотон". Тепер німецький воєнний корабель „Кеніґсберґ", що перебуває близько еспанських берегів, спинив ще один еспанський корабель, „Мата Хуиквера". Німці в той спосіб підкреслюють, що не відступлять від своїх домагань, щоб ліві увільнили їх корабель і на впертість лівих будуть відповідати репресіями.

ІТАЛІЙСЬКІ ДОБРОВОЛЬЦІ ДО ІТАЛІЇ.

ҐІБРАЛЬТАР (Еспанія). — Хоч в останніх часах між Мусолінієм і Гітлером прийшло до непорозумінь у відношенню до еспанської революції так, що навіть були чутки, що Мусоліні радив Гітлерові усунутися з еспанських справ, проте з Ґібральтару доносять, що в Кадізі, еспанськім порті, що знаходиться під владою революціонерів, висіли 5,000 добре узброєних італійських добровольців, які прибули, щоби взяти участь у горожанській війні по стороні ґен. Франка. З Кадізу їх перетранспортовано до Севілі і Кордоби.

З ГОРОЖАНСЬКОЇ ВІЙНИ В ЕСПАНІЇ.

МАДРИД. — Позиції біля Мадриду не дуже змінилися. Врядигоди революційні літаки наїздять місто і його бомбардують. Також гармати обстрілюють його, але вже не так дуже, як передтим. Пояснюють це умученням революційних військ. Командант 11 чужинецької дивізії, майор Ґанс, що бореться по стороні лівих, заповів офензиву проти революціонерів. Слухи доходять, що ґен. Франко скупчує свої сили в Кордобі, щоб звідти зайти Мадрид ззаду і його цілком відтяти від світу.

ПАПЕН ЗАПОВІДАЄ МИР.

ВІДЕНЬ. — Німецький посол у Відні, Папен, заявив, що хоч політичний обрій нині дуже захмарений; хоч між Німеччиною і Росією існує велике напруження, проте не треба сподіватися в короткому часі війни. Це напруження, говорив Папен, виладовуватиметься тільки в дипльоматичних нотах і погрозах, але до гармат не дійде.

КИТАЙЦІ ЗАВОДЯТЬ МОРАЛЬНІСТЬ.

ТІЄНТСІН (Китай). — Щоби піднести моральність серед населення місцевости Тієнтсін, власти видали „кодекс моральности", що передбачає тяжкі кари за певні проступки. Вслід за тим у селі Вучінґсієн виконано 130 смертних кар на особах, що цей „кодекс моральности" поламали.

КІНЕЦЬ КИТАЙСЬКОЇ РЕВОЛЬТИ.

НАНКІН (Китай).—Ґен. Чанґ Гсу-Ліянґа, який кілька тижнів тому схопив був свого команданта, маршала Чан Кай-Шека, й тим зчинив військову револьту, засудили китайські власти на десять літ тюрми, але потім звесли кару і привернули йому всі військові і цивільні права. Так великодушно поступили китайці зі збунтованим ґенералом тому, що він був сам покаявся, сам повернув схопленого маршала Кай-Шека і сам віддався до рук справедливости.

ЯК БОЛЬШЕВИКИ ПЕРЕБУДОВУЮТЬ КИЇВ.

КИЇВ. — Большевики повалили старий Михайлівський монастир, що був для України дорогою, історичною памяткою, а на його місці повстав минулого року багато-поверховий будинок, у якому міститься „Совєт Народніх Комісарів України". Побіч нього в 1937 році має повстати будинок центрального комітету комуністичної партії. На Володимирівській горі виставили величезний памятник Ленінові.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Edited by Editorial Committee
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.
Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союза: BErgen 4-1016. 4-0807.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ОПТИМІСТИ

День Нового Року є звичайно нагодою для збирання докупи всіх добрих і злих сторін розвою краю за останній рік та для висновування з цього заповідей на будуче. У ґазетах можна вичитати тепер власне такі підсумки 1936-го року та віщувати на 1937-мий рік. Можемо бачити такі заяви про кожний край у світі. В кожній такій заяві є певне й виразне намагання змалювати обставини кращими, як вони справді є. Цю тенденцію зрештою можна зрозуміти; адже такі заяви будуть читати широко в краю й поза границями, і якби змалювати все, як воно є, то дійсність може вийшлаб занадто чорною, що шкодилоб і в краю й поза краєм.

Та коли можна розуміти певну дозу перебільшення на краще в таких новорічних заявах, то деякі з них посуваються до меж, просто неймовірних. Замітним явищем, наприклад, є те, що з приводу Нового Року найкращі віщування подають — Польща й Росія.

Польська преса — телеграфують з Варшави — вперше цього року говорить про Новий Рік оптимістично. Мовляв, справи в Польщі йдуть справді знаменито: підносяться ціни на рільні продукти, росте купна сила селянина, піде поправа торговлі й промислу; Польща збалянсувала буджет, дістáвши позичку від Франції; накінець Ридз-Смігли дійшов до становища Пілсудського. Як хтось останне може вважати доказом поправи обставин, то не можна дивуватися, як такому привидиться поправа долі селянина та затягнення нової позички буде вважати зрівноваженням буджету. Здорово думаюча людина в цьому може бачити хіба одно: маємо тут до діла з завзятим бажанням бачити все в рожевім світлі, в світлі, що з дійсністю не має багато спільного.

Ще більше рожево виглядає образ Росії, змальований „госпляном", себто організацією державного плянування в Росії. В цій новорічній заяві все справді рожеве. Мовляв, усе в Росії росте. Росте в Росії число робітників, але не кажеться, скільки остається безробітних. Росте, мовляв, робітнича заплата на 22% у порівнанню з 1935-тим роком, але не кажеться, скільки піднеслися від того часу ціни на товари. Говориться, що люди купують більше поживи, одначе тут береться під увагу тільки вагу поживи. Які висновки можна робити з того, що береться під увагу саму тільки вагу поживи? Хіба те, що під кожним іншим оглядом поправи ніякої нема. І так з усім іншим. З величезної суми фактів вириваєтся кілька фактів, з яких не можна нічого судити, але які можуть послужити до викликання враження оптимізму. Та такого враження таким зображенням в неупередженої людини викликати не можна. Така людина бачить, що хочби вирвані факти були правдиві, висновки з них це не факт, а обмана.

ОСТАННЯ ДОРОГА ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА

Дня 9. грудня м. р. відбувся в Русові біля Снятина похорон Василя Стефаника. Взяли в ньому участь непроглядні маси народу не тільки зі Снятинщини, а й сусідних повітів: городенського й коломийського.

Година 11-та. Подвіря хутора Стефаників, усі дороги і великий горб за дорогою (описаний у „Камінному хресті" великого письменника) вкриті цвітом селянства Покуття. Зачинається сумна відправа, до якої стають чотири священики: місцевий парох — о. Дольний, о. Лушпинський зі Стецевої (старий приятель пок. Стефаника), о. Гранківський з Тучан та о. Пік з Будилова.

Після відправи біля дому жалоби промовляють: д-р Іван Макух (від найстарших приятелів письменника й УСРП), ред. Роман Купчинський (від Товариства Письменників і Журналістів ім. Франка), д-р Василь Щурат (від Головного Виділу „Просвіти"), учитель Василишин (від „Взаїмної Помочі Українського Учительства"), Мих. Кантемир (від снятинської Філії „Просвіти"), інж. Білинський (від організації Городенщини), д-р Іван Подюк (особистий лікар Стефаника, від молодих друзів Письменника) і Мих. Шлемко (від пов. організації „Каменярів").

Після цих промов забрав голос місцевий парох — о. Дольний, який жив з Покійним у незвичайно дружніх взаєминах, і в прекрасній проповіді змалював творчість Стефаника, підкреслюючи глибоку релігійність Його героїв, та попрощав Його від греко-католицької церкви.

Підчас проповіди о. Дольного виглянуло. сонце зпоза хмар, цілуючи своїм промінням останню дорогу автора „Мого слова". І в ясне, соняшне полудне рушив похоронний похід у сторону цвинтаря на горі за селом (понад кільометер дороги від хутора Стефаників).

На переді несли 64 вінки від ріжних установ та організацій. За домовиною йшла найближча рідня, представники центральних установ і організацій Снятинщини та сусідніх повітів, а далі кількатисячна маса народу.

Над могилою виголосив промову свящ. О. Луцький (від УПР, кооперації та приятелів Покійника з краківських часів), д-р І. Новодворський (з Коломиї), пані Микитчукова (від „Жіночої Громади"), д-р Г. Ганкевич (від установ Снятинщини), Василищук (з Косівщини), ред. М. Струтинський (від концерну „Українська Преса"), селянин Шлемкевич з Серафинець (товариш праці Покійника, Леся Мартовича і Л. Бачинського ще з початків 90-років мин. віку), В. Зленко, Костюк, (зі Львова) та інші.

Похорон скінчився в год. 3-тій пополудні.

Останні хвилини письменника.

Василь Стефаник знемагав від довшого часу. У вівторок 2. грудня зачалися сильні сердеві атаки. Негайно вислано фіру до Снятина по особистого лікаря Письменника, д-ра І. Подюка. Коли після перших застриків Стефаник прийшов до себе, з питою собі іскравою вислову сказав: „Ото мене взяло, малом не здох. Але рятуй, хлопче, бо ще хочу жити. Хочу жити до весни, щоби ще побачити Юрка*). А потім..."

В четвер, 4-го грудня, Стефаникові настільки покращало, що син — Семен вернувся до Львова.

Того дня незвичайно зрадів Стефаник, довідавшися, що прийшов лист від митрополита, з яким стояв у листуванню м. і. близько цікавився станом здоровля митрополита. Казав синові Кирилові прочитати листа і подиктував відповідь. А в пятницю зачалися сильні ускладнення: Стефаник дістав запалення легенів, виступили прояви закаження крови. І в неділю в полудне зачалась агонія. — („Новий Час").

*) Юрко, середущий син Стефаника, що є тепер у Канаді. Найстарший, Семен, кандидат адвокатури. Наймолодший — Кирило господарює в Русові.

ДОВКРУГИ ПОДІЙ В ЕСПАНІЇ

Москва вирішила встановити за всяку ціну в Еспанії, або бодай у Каталонії советську республику, тісно звязану з советським Союзом східньої Европи, і дійсно не шкодує для осягнення цієї цілі ніяких засобів. Але Італія й Німеччина таксамо вирішили в ніякому разі до такого висліду еспанських подій **не допустити**. І, не вважаючи на те, що англійський уряд намагається знайти якусь середню лінію, граючи тим явно в руку московським большевикам, — нема сумніву, що жадного компромісу між цими двома вирішеннями бути не може. А там, де не може бути компромісу, може бути тільки війна. Може бути, що ця війна не буде довший час явно-виголошеною війною, але вона вже відбувається, як війна **фактична**. Всім відомо, що коли Мадрид досі тримається, то цю його відпорність треба завдячувати **советським військам і советській зброї**. Маємо відомості, що поміж цими советськими військами знаходиться чимало українців, що їх **Москва використовує як гарматне мясо** для чужих і непотрібних українському народові цілей. Але починають приплививати до Еспанії й німецькі та італійські добровольці, що спираються на допомогу своїх державних організмів. Фактично в Еспанії боротьба відбувається вже не між червоними та білими еспанцями, а між московськими большевиками з одного боку, і німецькими та італійськими фашистами з другого боку. І не треба ховати правди — боротьба ця дуже важка і завзята. Підпомагають еспанських націоналістів дві держави, що — дуже сильні мілітарно — не мають у своюму розпорядженні головного нерву війни — великих грошевих засобів. Тимчасом еспанський червоний уряд має в своюму розпорядженні всі засоби еспанського державного скарбу, не рахуючи всіх тих скарбів, що були свого часу пограбовані в еспанських багачів та по монастирях і по церквах. А поза тим — він має в своюму розпорядженні ще й касу московського Комінтерну...

І саме тому, — поки Англія провадитиме свою політику ніби безстороннього невтручання, а насправді фактичного сприяння Москві в її постійному постачанні червоній Еспанії людей, грошей і зброї, успіх генерала Франка не є забезпечений. З кожним днем, що проходить, інтернаціональна червона армія, що формується в Еспанії, зростає на силі, поповнюється все новими „добровольцями", себто правильними советськими військами з найкращим модерним озброєнням. Затягання справи, що є явною ціллю советської дипльоматії, йде на руку большевикам, бо грозить невистарчальними фінансовими засобами не під силу витримувати довгу війну. Успіх італійців в етіопській війні, — для цілого світу цілком несподіваний, завдячується саме отому незвичайно **швидкому ритмові**, з яким італійці перевели свої військові операції. Такого самого швидкого ритму подій вимагає теперішня еспанська ситуація, і кожна акція проволікання, як от та недавня пропозиція посередництва між воюючими, що вийшла від червоного французького уряду Блюма, під підказку Москви, і була гаряче підтримана англійським урядом, — йде на безпосередню шкоду еспанським націоналістам. Не дурно та пропозиція посередництва виходить саме від уряду Блюма, що недавно висловився привселюдно, що Франція живо заціакавлена в перемозі „законного", себто большевицького еспанського уряду.

Йде справа про те, чи Европа дасть себе збольшевичити й водити під дудку Москви, чи зуміє себе оборонити й зруйнувати остаточно оте джерело постійного неспокою та загрози.

Навкруги Еспанії вирішується доля сучасної европейської цивілізації й напрямні її будучого розвитку. Нема чого й казати, що всі українці зацікавлені в тому, щоб ці напрямні розвитку пішли не тими шляхами, на які їх хотілаб скерувати большевицька Москва.

Евген Онацький,
Рим.

ПРОТИ „ОТАМАНІЇ"

„Інформаційний Листок", видаваний у Празі Українською Громадою, містить у числі за листопад статтю, затитуловану „Роздуми в листопадових днях", в якій автор старається дати бодай якусь відповідь на ніким ще не розвязане і болюче та непокоюче питання про причини нашої невдачі при останніх змаганнях до визволення своєї держави. Автор обговорює цей закид, що ми нібито не мали добрих провідників і доказує, що й інші народи їх не мали, а визволились. Ми теж знаменито обґрунтували на міжнароднім терені наше право до незалежности, а принаймні не гірше від поляків, литовців, еспанців і інших народів, що дістали державну незалежність. Щож властиво є найважнішою причиною нашої катастрофи? На це автор відповідає так:

„Шукаючи правдивого пояснення причин нашої недавньої катастрофи, помилятиметься кожен із нас, хто буде таке складне й трудне до розвязання питання надто упрощувати й, так би мовити, його схематизувати. Дуже скомплікованою й многогранною є справа визволення поневоленого народу та досягнення конечної цілі його визвольної боротьби, то є створення власної своєї держави. Великою хибою є припущення, що в такій справі рішальне значіння має якийсь один чинник (брак доброго національного проводу, неналежне обґрунтування справи з погляду моралі й права або інша якась обставина). Такі важні й складні питання рішаються в залежності від цілого комплексу обставин внутрішнього життя самого поневоленого народу, як також і в залежности від подій та загальної ситуації на полі міжнародньому. Булоб з мого боку надто великою відважністю, колиб я схотів тут в оцій маленькій статті зробити спробу вичислити всі чинники внутрішнього й зверхнього характеру, які причинилися до недавнього неуспіху нашої державно-національної справи. Але не можу не зазначити, що одною з дуже поважних наших хиб, які виявилися в часі визвольних змагань, був брак належного зрозуміння для загально-національної здисциплінованости й добре зорганізованого чину. Маю на увазі власне те сумне явище, що для його означення вживається слова **„отаманія"**. Не доводиться тут згадувати про те, скільки шкоди для нашої справи спричинило **те явище непослуху, розбещености й некарности**, що нібито якоюсь карою Божою впало на наш і без того нещасливий нарід

„Тому й нам, які по пережитій катастрофі опинились на чужині, не пошкодить в отсі листопадові дні застановитись і добре задуматись над отою нашою хоробою. Не думаймо себе самопевно, що всі ми вилікувались від цеї хороби й що серед нас викорінено вже остаточно такі шкідливі ґатунки явища, коли **хоробливо-амбітні особняки пнуться в „провідники"** та хочуть нам показувати спасенні шляхи нашого визволення, хоч самі вони не мають найменшого поняття про те. Не сміємо надто самих себе звеличувати й прибільшувати свое значіння та евентуальну свою ролю у можливо вже не так далекому поновному нашому національному зриві. Мусимо собі усвідомити, що бажаноб булаб наша участь у тому зриві тільки в тому разі, колиб ми прийшли узброєні духовою зброєю знання, досвіду й національної солідарности. Тож старaймося придбати цю цінну духову зброю енергійною працею бодай у нашій громаді, щоб у відповідний час гідно могли ми виконати свій обовязок перед батьківщиною. Працюймож солідарно й дружно для добра нашої загальної справи."

Улас Самчук.

ВІЙНА І РЕВОЛЮЦІЯ

Друга частина „ВОЛИНІ".

Передрук заборонюється. — Авторські права застережені.

(94)

Володько побіг до матері, випросив кусень сала. Вояк дістав сало, Володько „патрони". Він мусить зібрати якнайбільше набоїв...

У малій хаті набито людьми. Старий полковник, два курінні і священик. Настя топить у печі і варить молошну кашу. Матвій розважає з полковником...

— То, знаєте, добра з того не буде... Мій старший син також десь воює... Але... не видержимо... Не... не... — І Матвій хитає головою...

— А чому, ви думаєте, не видержимо? — питає полковник.

— Звісно. Коли не всенький народ в одно... Як можна видержати... Народ наш — один в ліс, а другий у поле... Тяжко... Довго, знаєте, цар був. Довго наша земля йому гнулася. А трон є трон. Під троном вся спину зігне і не скоро, випростаєе... Мій отой-о — і показав на Володька. Чи таке часом, як то цариця Катерина руйнувала орлячі гнізда. І зруйнувала. І замісць орлів, стрижів наставила совячі, що бояться і не знають дня, ні світла сонця... От як воно вийшло. А тепер куди його?.. Нам, чуєте, господин полковой, десять літ школи треба, а тоді вже і за зброю... Так я думаю...

— Ви думаєте добре, пане хазяїне!.. Школа тільки, що ми маємо таких, як ви, дуже мало...

— Не мало, пане!.. Всі ми такі. Ввесь наш народ отакий, як я... І Грицько, і Данило — всі ми однакові. От хіба що моїй думці і моїм очам дещо скорше стає понятно: то біле, а це чорне... Але всі ми такі... Прийде, кажу вам, час і всі, як один, встануть і своїх синів дадуть, а дочок заставлять робити те, що робили сини... От у такий час, як сьогодні, і ще раз встанемо. Думаєте, я самє не був темний, як пень. Думаєте, коли прийшла війна, ота-о сама, що стільки народу нашого вичавила, я не йшов за царя?.. Йшов. Бо був руський, і дід мій був руський... Хто знав, що москаль вкрав імя наше... Який чорт міг відразу помітити його овечу шкуру. А вовк є вовк і з вовком одна розправа... Бий і все!.. Всяк це мусить знати!..

— А ваш син де служить? — питає полковник.

— Незвісно. Нема, бачте, чуток. Може вже й не живе...

— А цей?..

— Цей ніби того... На школу його подав...

— О, це добре зробили!.. — підкинув один із курінних, що уважно слухають.

— Народній учитель буде, — додає священик.

— Так, батюшка! І таких треба чимало... А хлопець має до того голову. Що тепер земля. Науки все пішли. Голова важніще рук.

Настя наварила баняк каші і наставила на стіл миски.

— Просимо! — встав і ніяково сказав Матвій. Бачте! Що маємо — тим вгощаємо. Я навіть дуже радий, що до моєї хати такі гості зайшли... От колиб чого ліпшого, але самогону я не пю... Не пив „казьонки", не пю і цього, пробачте, хузу. Характер не такий...

— Нічого, нічого, пане хазяїне! — каже полковник. — І ми тішимося, що за довгу мандрівку натрапили на таку хату...

— Ей бідна вона, бідна... Коби ще не війна... Я міркував багато, та вийшло мало. Була сила, було хотіння... Тепер от старію...

Всі засіли за стіл. Полковника засадили на покутті. Він хотів, щоб коло нього засів конечне Матвій, але той відмовився в користь священика. З боків посідали курінні отамани. Матвій з Володьком на стільці, а Хведот, Катерина з Васильком коло припічка на плиті примостилися...

— А виж, тіточко, чому не примощуєтесь?.. — звернувся полковник до Насті..

— Аа!... — махнула та рукою. — На мене якусь там бабу не зважайте... Я буду на стіл подавати...

— Ее, ні. То вже ні! То вже вибачте... Ми маємо джуру. Сідайте з нами!..

В той час увійшов джура. Він приніс якийсь пакунок. Розгорнув і виняв консерви, сир, ковбасу.

— Еее, тітко! Гадаєте, що тільки ви багаті... Ми маємо також!... — заговорив один із курінних.

— Матінко. То ви ще багатші, ніж я. Дайте, москалику, сюди... Я вам присмажу... — каже Настя.

— Ха-ха-ха!... — сипнули всі реготом... Настя засоромилась і не знає, що їй робити.

— Тітко! Та який же він москаль? Це наш Мирон Ковальчук, такий саме українець, як і ми!... — пояснює полковник...

— То, бачте... —встріває Матвій, — у нас же, знаєте... Було так: що вояк, то й москаль...

— Ну, а як же? — дивується Настя.

Настя підсмажила ковбасу, сало. Розрізали консерви... Всі їдять, гуторять. Володько, що довший час мовчав, і собі до розмови вмішався. Утворився дивний, небувалий настрій.

По вечері молитва. Священик прочитав у голос кілька молитов і почали ладитися спати.

У хаті мало місця. Нема де всім подітись. Матвій пішов на горище. Полковника зо священиком примістили на полу. Курінних поклали на розстеленій по долівці соломі. Володько з Хведотом також тут примостилися, бо в клуні теж ніде приткнутися. Решта — хто де міг...

Настала ніч. Хмари трохи розійшлися. Виглянув щербатий місяць. В його сяйві стоїть село, біліють хати, хвилюють тихо. Тільки коло військової кухні на подвірю сюди й туди походжує вартовик.

На другий день полк відходить далі. Перед відходом закупили у Матвія двадцять пудів картоплі. Курінний, що ввесь час кликав Володька народнім учителем, завязав торгування за ціну. Матвій ходив у сіни, той продавав Володько. Обидва вперто змагалися за кожного шага...

— О, ти умная голова, народний учитель, — говорив курінний. — З тебе буде господар не гірший від батька.

Полковник стоїть і сміється.

— І гаразд, — каже він. — Кожний має свого пильнувати. Добре, молодий козаче!...

Матвій вернувся з села, запряг коні і відвіз картоплю до сусіднього села Бажковець.

(Дальше буде).

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ.

Гованда, Н. Й. — В збірці на читальню в Сернках Долішніх, має бути подано при збірці О. Куцопія і М. Костева, що зложили по $1.

Ф. Ц., Фініксвил, Па. — Пишете, що ті, що простували, подали таке імя, якого Ви не маєте записаного між жертводавцями. То ціла морока з тими „спростованнями", особливо, коли простуєтся і таку жертву, яка виносить — 25 центів.

НЕ ВИСИЛАЮТЬ СВЯТОЧНИХ ПОБАЖАНЬ.

Джерзі Сіті, Н. Дж. — Замісць висилати картки з святочними побажаннями, зложили на Рідну Школу по $5: Микола Мурашко, Володимир Малевич, Роман Слободян, Дмитро Галичин, Омелян Ревюк, Лука Мишуга; Степан Шумейко, $3. Разом передано до Обєднання $33.

Степан Мусійчук.

НА СВІЖУ МОГИЛУ В. СТЕФАНИКА

Там, де Прут веться поміж лугами,
Через зелене наше Покуття,
Там наша сила спала віками,
В трудах мужицьких горем окута.
Дрімали тихі підгірські села,
Дрімали Снятин і Коломия,
Лиш дума тужна і невесела
З водами Прута у море плила.

Там селянин наш, орючи ниву,
Дивився сумно в сині Карпати:
„Хтож про нас скаже казку правдиву,
Про наші села і тихі хати?
„Хто про „Камінний Хрест" наш розкаже,
Збере всі сльози в „Книжечку Синю"?
Хто про „Дорогу" тернисту скаже,
Про нашу „Землю" й працю невпинну?

„Звідки візьмемо кобзаря свого,
Щоб вдарив сильно на усі струни?
Де бандуриста взяти нового,
Щоб наша дума була всім чуйна?"
Почув це Творець й змилосердився,
І як устав там ранній світанок,
В Русові тихім кобзар зявився,
Кобзар-письменник: Василь Стефаник.
І він ударив в струни шовкові,
Затягнув думу під шум вод Прута,
Заспівав вірно про труди в полі,
Про нашу силу в кайдани скуту.

Він з піль покутських квіток барвистих
Селянам рідним вінок плів слави,
З їх сліз і поту в трудах невпинних
Малював образ й убирав в лаври.
Вигод житейських він відрікався,
Замешкав в сірій селянській хаті
І там батьківській ниві віддався,
Бо цінив землі плоди багаті.

Зпід стріх селянських ловив він звуки
І скорбні пісні людей Вкраїни,
Говорив світу про гіркі муки
Тих, що по щастя йшли на чужину.
Він вірний син був села-народу,
Йому служив він чесно й охочо,
Йому ніс працю за рай-свободу,
При нім навіки замкнув там очі.

Заснув Стефаник там, де родився,
Заснув на лоні свого Покуття,
Там де увесь нарід від нього вчився,
Як терпіть треба й щастя здобути.
Заснув ти, батьку, серед селянства,
Рідні тобі там свічку подали,
Рідні бажали вічного царства,
Вічного духа, вічної слави.

Там, де Прут веться бігом повільним
Через зелене рідне Покуття,
Там, ти, наш батьку, спи сном спокійним,
Память про тебе ввік незабута!

ЗЕМКА

I.

Під цією назвою повстало в році 1924-тім в столиці Чехословаччини сільськогосподарське підприємство, в характері товариства з обмеженою відповідальністю, та по істоті — кооперативного характеру.

Метою повстання ЗЕМКИ було передовсім утворення спеціяльноі організації, якаб стояла на сторожі інтересів землеробів при накупі та збуті худоби. Також важною причиною до заснування ЗЕМКИ було бажання сільських кол заховати підприємство колишнього Чеського Сільськогосподарського Товариства, утвореного підчас світової війни та яке посідало монопольне право на накуп худоби в Чехословаччині, що мала скеровуватися на ятки.

В статуті ЗЕМКИ заслуговують уваги такі детайлі:

Закладовий капітал ЗЕМКИ дорівнюється 3 міліонам Кч, з яких нижче наведені організації, що перебувають в Празі, внесли такі суми: Центральний Союз сільськогосподарських кооперативів — 1,855 тисяч Кч, Чеський Відділ Сільськогосподарської Ради — 398 тисяч Кч, Земський Союз повітових товариств плекання худоби — 480 тисяч Кч, Союз Асекураційних Товариств Плекання Худоби — 107 тисяч Кч та Торговельне Товариство молошних кооператив — 106 тисяч Кч.

ЗЕМКОЮ керують: а) Президія з трьох директорів, б) Надзірна Рада та в) Загальне Зібрання. Два директори Президії обираються учасниками ЗЕМКИ та один призначається Чеським Відділом Сільськогосподарської Ради. Президія заступає Товариство назовні та є повнопарвна навіть при двох директорах (з яких один мусить бути обовязково директор, призначений Чеським Відділом Сільськогоспродарської Ради).

Надзірна Рада складається з 4-х членів, що обираються Загальним Зібранням. В Надзірній Раді можуть бути присутніми з дорадчим голосом директори Президії. Питання в Надзірній Раді розвязуються більшістю голосів; при рівности оцих голос предсідника, що обирається зі складу членів Надзірної Ради останнім, дає перевагу.

Загальне Зібрання — найвищий орган управління. Зібрання дійсне, коли репрезентує не менше половини внесеного закладового капіталу. Кожна тисяча корон цього капіталу дає право на один голос, але більш тисячі голосів ніхто з членів не сміє мати. 20% чистого прибутку відраховується щорічно до запасового капіталу (аж досягне половину закладового). Одначе такі відраховування роблються тільки тоді, коли учасники закладового капіталу забезпечені в біжучім році 4% дивіденди на їх капітали.

Кооперативний характер ЗЕМКИ виявляється передовсім в тому, що солідним учасником цієї організації є найбільший Кооперативний Союз сільських кооперативів в Чехословаччині (Устрждені Єднота — USTREDNI JEDNOTA). Крім того, цей Союз, якому належить в ЗЕМЦІ значна більшість закладового капіталу, розпоряджає на Загальних Зборах не нормальною (колиб мова йшла про капіталістичне підприємство) кількістю голосів (1,855 з 3,000), а всього лишень тисячею голосів.

II.

Своєрідною особливістю ЗЕМКИ є змагання надати її діяльности характер організації, що одночасно служить інтересам і землеробів і споживачів. Завдання це не легке; в одному випадку — значно тяжче, ніж завдання німецьких та данських кооператив продажу худоби та продуктів скотарства.

Що торкається Данії, то тут від 80 років минулого століття почали, як відомо, розвиватися кооперативи продажу худоби та продуктів скотарства, при чому свині продавалися зпочатку цими кооперативами у живому вигляді. Але з кінця 80-х років данські кооперативні ятки почали експортувати, головним чином, бекон (тоб то просолені половини свиней без голів, ніг та хребта). Іншими словами, данська кооперація виробляє та продає, головним чином, бекон, тоб то один асортимент продуктів скотарства, тоді як в цінниках ЗЕМКИ можна нарахувати поверх 100 сортів ріжних продуктів скотарства.

В Німеччині — кооперативи в царині скотарства зачали повставати в 90-х роках минувшого століття, та зпочатку вони продавали свинину в битому вигляді; пізнішеж, з огляду на вимоги внутрішнього ринку, почали продавати виключно в живому вигляді. Звідсіль ясно, що і в Данії, й в Німеччині завдання скотарської кооперації були значно простіші, ніж завдання ЗЕМКИ. Остання уявляє з себе першу поважну спробу обєднаних землеробів для збуту продуктів скотарства в переробленому вигляді. Й теоретично й практично подібні організації не можуть існувати довший час, та анальогічні організації, що повстали в Чехословаччині слідом за ЗЕМКОЮ, незабаром після свого відкриття припинили своє існування та зазнали тяжких страт. Та в сучасний мент з них існує лише одна ЗЕМКА. Про характер її діяльности та про її розміри наведемо тут деякі цікаві дані на закладі статей пана Легера, що близько стоїть до цієї організації та які було уміщено в Земедельських Дружстевніх Лістех, 1936, 26-28 (ZEMEDELSKE DRUZSTEVNI LISTY).

III.

Головна царина діяльности ЗЕМКИ полягає в перерібці та продажу мяса. Для цієї мети ЗЕМКА має в Празі три фабрики ковбасних продуктів, де працює 330 люда, незалежно від 49 чоловік, що зайняті в канцелярії. Щорічно переробляється ЗЕМКОЮ поверх 424 вагони (по 100 квінталів) мяса. За 12 років діяльности ЗЕМКА купила для своїх фабрик 510 тисяч голов ріжної худоби (410,000 свиней) на суму майже 407 міліонів Кч. Це складає 1% всього споживання мяса в Чехословацькій Республіці, тобто 100 подібних підприємств, як ЗЕМКА, могли би задоволити потребу в мясних продуктах населення Республіки; між тим, їх мається біля 23,700. Що торкається Праги, то мясні продукти, що продаються тут ЗЕМКОЮ, складають 6% всього споживання столиці, чи іншими словами, 17 таких підприємств, як ЗЕМКА, моглиб задовольнити усеньку потребу Праги; а між тим, тут подібних підприємств нараховується біля 1,650. Таке множество цих підприємств підносить, звичайно, продажну ціну мяса та несприятливо впливає на розміри його споживання. Останнє, порівнюючи з іншими державами, не велике: воно складає біля 28 кг. на душу на рік, в той час як в Німеччині воно досягає 60 кг. та в Англії навіть 70 кг.

Другою — та навіть найважнішою — цариною діяльности ЗЕМКИ є посередництво між сільськими господарями, що плекають худобу, з одного боку, та тими, що купують худобу для споживання її, з другого. Важкість положення ЗЕМКИ при здійснюванню цієї сторінки її діяльности ясна, тому, що їй приходиться примирювати пролеглі інтереси двох категорій землеробів, з яких одні бажають одержати за свою худобу як мога найбільше, а другі бажають заплатити по можливости менше. З важкою в таких умовинах ролею посередника ЗЕМКА справилася настільки успішно, що за 12 років свого існування вона закупила у землеробів біля 30,000 штук худоби для потреб населення, на суму 68.5 міліона Кч.

Нарешті, ЗЕМКА не відмовлялася також від ролі комісіонера продажу худоби. Одначе операції цього роду були незначні: землероби неохоче передають ЗЕМЦІ худобу для комісійного продажу, та дають першенство прадажені її за певний рахунок. Різникиж не бажають купувати худобу від ЗЕМКИ з міркувань конкуренції, а також завдяки переконанню (усунути яке є дуже тяжко), що ЗЕМКА використовує найліпші партії худоби у своїх власних підприємствах, а лише гірші викидає на ринок.

—o—

ЗЕМКА, як організація, що бажає одночасно примирити інтереси продуцентів і споживачів, безсумнівно заслуговує на увагу не лише теоретиків, але й практиків. Здійснення подібних організацій — справа не легка. Але вже на основі прикладу ЗЕМКИ можемо твердити, що при зручнім керуванню та при добрій волі проведення в життя навіть складних за своїми завданнями підприємств, яким їх керовники хочуть надати кооперативний характер, може уквітчатись успіхом.

Проф. С. Бородаєвський.

Добрий намір.

Корбуляка привели до вязниці, де його витає управитель:

— Що? Ти знову тут? А я думав, що останній побут у нас поправив тебе?

— Так, пане директоре, та я хочу ще більше поправитися.

—o—

Один редактор відвідав заведення для божевільних і бачить, як вони в огороді працюють. Один везе тачки дном догори. Коли кілька разів повторив це, редактор спитався:

— Любий пане, чому ви возете тачки дном догори?

— Бо колиб я возив так, як треба, то мені наложили би землі. А аж такий варят я не є.

—o—

— Пане Аервайс, скажіть мені, хто носить ваші чисті ковнірці?

— Що то значить „хто"? Я ношу!

— Ну, то чому маєте все брудний ковнірець?

— Брудний?! То не брудний — то від шиї!

—o—

Настирливий прошак дзвонив до дентиста і каже:

— Хай мені пан доктор вирвуть зуб даром.

Дентист відповідає:

— Я вам даром не буду рвати зуба, зате мій пес може вам безплатно всадити свої зуби.

PRESS REPORTS ON UKRAINE AND UKRAINIANS

UKRAINIAN CHOIR COMEDY A SUCCESS.

Three Act Play and Christmas Playlet Given Before Big Audience at Church Hall.

The Ukrainian St. Peter and St. Paul church choir presented a three-act comedy, "Keep Your Husband," at the church hall last evening before one of the largest audiences ever assembled there, which included guests from Washington, Hartford and Southport. The choir also sponsored a Christmas play for the children, entitled "St. Nicholas."

The comedy was well presented, each member of the cast filling his or her role with marked ability. The director was Roman Hwozdewich. The play was an extremely funny one about two lawyers who for years had been deceiving their wives, going out to cabarets without the knowledge of their better halves. The wives decided to show up their hubbies by going to the cabarets as masqued entertainers and this resulted in many mirth provoking situations which were climaxed with the wives unmasking to the astonishment of their husbands, William Shuron and Samuel Cirkot were cast as the lawyers. Ester Hylwa and Anna Hwozdewich as their wives; John Warion as the cabaret host, Paul Dripchak and A. Krywkew having smaller but important roles. Elsie and Walter Hwozdewich were accompanists for the musical numbers in the play.

(The Evening Sentinel,
Ansonia, Derby, Shelton, Seymour,
Monday Ev., Dec. 28, 1936).

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ДІРБОРН, МІШ. Відділ 141 повідомляє членів, щоби вкладки за місяць січень зложили члени в домі під ч. 5015 Reuter, а збори річні відбудуться доперва в неділю, 7-го лютого, в Fordson High School, про які в своїм часі повідомиться членів. — Й. Польовий, предс.

ОЛІЕН, Н. Й. Тов. Запорозька Січ, від. 363, повідомляє своїх членів, що уряд на 1937 рік є: Гр. Непорадний, предс.; Д. Мішанець, секр.; М. Луцишин, кас., І. Скробач і І. Мішанець, контр.; П. иляшів і А. Непорадний, опікуни хорих. Збори будуть відбуватися там, де звичайно, в другу неділю по першім, в другій годині пополудні. Адреса нового секретаря така: Dmytro Mishanec, 930 Brook St., Olean, N. Y. — І. Скробач.

ДІТРОЙТ, МІШ. Тов. Запорозька Січ, від. 75, подає до відома своїм членам, що місячні збори відбудуться в неділю, 10. січня, в годині 1-шій пополудні, в гали Ситизенського Клюбу, 3464 Сікат улиця. росимо членів прийти на ці збори, бо маємо дуже багато справ до полагодження. Члени, ви приобіцяли на річних зборах працювати в користь товариства і У .Н. Союзу, а саме, що кожний один має приєднати бадай одного нового члена. тже до праці всі як один цього місяця, покажім, що не словами, але ділами приєднаймо як найбільше нових членів до відділу і до У. Н. Союзу. — С. Михалюк, предс.; Ів. Слупецький, кас.; В. Тарас, секр.

СТ. ЛУІС, МО. Тов. Запорозька Січ, від. 284, повідомляє, що на річних зборах 12 грудня вибрано такий уряд на 1937 рік: Дмитро Іващук, голова, Микола Гудима, заст. Іван Тимкович, писар; Василь Пішко, заст.; Мих. Маґац мол., касієр. Дмитро Гладишевський, Іван Щурик і Стефан Тимкович, контр. книжок. Мих. Маґац ст. і Каз. Петришин, контр. хорих. Збори будуть відбуватись в кожну другу суботу по 1-шім, в годині 7-мій ввечір, вгали У. Н. Дому, 1020 Н. 9-та вул. — І. Тимкович, секр.

ДІТРОЙ, МІШ. оТв. ім. Івана Франка, від. 146, повідомляє, що на річних зборах 13. грудня, вибрано такий уряд на 1937 рік: Іван Підперигора, предс.; Теодор Горбусь, заст.; Павло Галишин, кас.; Стефан Хомяк, фін. секр.; Олекса Чепак, рек. секр.; М. Головчак, Д. Ферлей і П. Андрушків, контр. комісія; Іван Шавінський, Д. Ґурняк і Ів. Андрушко, догл. хорих; Я. Мирищак і Ів. Хомяк, прапорники. Збори будуть відбуватись що друга неділя по першім. — П. Андрушів.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

ЗАРОБІТКИ І КОШТИ ПРОЖИТКУ.

Недавно один великий індустріяльний завод, приєднуючись до загального руху підвищення платень, проголосив, що на будуче має намір звязати заробітки своїх робітників із коштом прожитку, як його виказує показник бюра робітничої статистики Злучених Держав. Це викликало суперечку по цілім краю.

Масово посипались протести від представників орґанізованого робітництва, осуджуючи плян як спробу „заморозити заробітки" і відмовити робітникам права на частку багатства, яке вони помагають творити. В дискусії над того справою взяв участь і президент Рузвелт. Він висловив думку, що середник кошту прожитку можна брати під увагу лише при встановленні мінімальної заплати. Він гадає, що кошт прожитку не може бути рішальним чинником на встановлення розміру платні там, де життя дуже дешеве. Він сказав, що інший чинник, а саме „купчу силу треба брати під увагу".

Арґументу про звязок кошту прожитку з розміром платень вживали вже давно. Підчас кількох останніх десятиліть всі признавали, що зріст кошту прожитку був достаточною причиною до піднесення заробітків робітника. Робітничі орґанізації широко користувались тим арґументом. Державні посередники признавали його. Роботодавці годилися з ним. З другого боку, коли після світової війни ширивсь спадок цін, багато промислових корпорацій оправдували знижування платень саме думкою про здешевіння прожитку.

Значне число провідників індустрії і досі ґадає, що кошт прожитку є доброю основою для встановлення розміру заробітку. На думку одного визначного промисловця, „такі основи мають бути застосовані тільки до низьких заробітків, де надвишка приходів над розходами значно менша, як при високих заробітках. Є намір автоматично змінювати приходи робітника, як тільки змінюється кошт прожитку й у той спосіб охоронити працюючого і його родину від страху про те, що їхній прибуток не вистарчатиме при зрості дорожнечі, бо звичайний досвід показує, що зріст заробітків усе відстає від зросту кошту прожитку".

Головний спротив проти повязання заробітків до змінюючогося кошту прожитку полягає в тім, що таке повязання доведене до свого природнього кінця, зупинить дальший розвиток життевого рівника.

„Кожна спроба стало користуватиметься показником цін як барометром для встановлення розміру платень, здержуватиме постійний зріст купучої сили, яка єдино була й мусить бути метою цілої промисловости", заявив другий індустріяльний провідник, який є проти вище згаданої думки.

Виразніше висловлюються проти того пляну провідники робітництва. Основа кошту прожитку, на їх думку, привяже робітника до його рівня життя, відмовляючи йому участи в зростаючих прибутках. Якщо останні підскочать навіть на одну чи дві сотки процентів, але кошт життя не зміниться, то робітник не дістане підвишки платні. Вони ґадають, що плян також відібється на самій промисловости, бо привяже масу робітництва до певного життевого рівня і тим унеможливить йому прилучитись до зростаючого числа споживачів товарів достатку.

Орґанізоване робітництво понехало старе мірило прожитку з 1928 року і приняло так званий „суспільний заробіток". Останній основується на механізованій динамічній силі індустрії творити багатство й високий рівень життя заспокоєнням все зростаючого домашнього ринку.

Американська Федерація Праці певна, що індустрія в стані давати значно вищі заробітки, а „підприємча здібність наших індустрій сама собою витворить необхідні засоби, щоби покрити справедливий розділ приходів".

В дискусії про платню деякі економісти піднесли важну думку про зниження цін одноразово з піднесенням заробітків. Вони кажуть, що є постійна небезпека в тому, що промисловці надвишку заробітку перекладуть на споживача шляхом підвищення цін на харч. А це залишає „дійсну платню" на старому рівні.

ФЛІС.

УСПІХ УКРАЇНСЬКИХ МУЗИК.

У місті Лондоні, Онт., відбувся річний канадійський музичний фестивал, на який зіхалися студіюючі музики й співаки з цілої провінції, щоб тут змагатися за відзначення. На фестивалі визначилися найліпше двоє українських скрипаків: а саме: панна Анна Гуменюк з Торонта виграла золоту медалю, а Іван Москалик, що мешкає недалеко Торонта на фармі, виграв трофей. Москалик уже давніше виграв відзначення на музичних пописах у кількох містах Онтарія.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВІ.

НЮАРК, Н. ДЖ.

Збірка на інвалідів.

В укр. кат. церкві св. Івана Хрестителя в Нюарку зложиле дня 1. листопаду на інвалідів: по $1: Г. Струк, Т. Лисик, Гелен Корніцька, Гелен Лапчак, Юлія Баніт, І. Мирош, Марія Лібо, Ксеня Перестюк, Марія Максимич, В. Коваль, Саломея Галко, Марія Гамадик, В. Салабун, С. Пилипишин, О. Лисак, М. Стиранець, Т. Дмитрович, П. Лобур, Т. Каськів, Г. Брик, І. Гинда, С. Рудий, О. Химій, М. Лаґіш, М. Шумейко, Текля Шеремета; по 50 ц.: П. Відземок, Г. Попаца, Розалія Поперечна, П. Бичак, Марія Хома, Анна Наливана, Химка Бурик, М. Галко, Анна Будний, Анна Волошин, Кат. Ґробач, Юлія Куніцька, Фенна Пищевят, Варвара Дворянин, Юстина Олькапич, Анна Лисяк, Анна Васильків, Текля Дибайло, Марія Мручак, Анастасія Биндюга, Марія Ровецька, Йосифа Горішна, Євдоха Талабурда, Марія Тиць, Анна Фело, Параскевія Підкова, Текля Гурик, Анна Мандик, Анна Білоус, Анастасія Залуська, Марія Ціж, А. Баран, А. Куций, Максимович, І. Творищук, Марія Ґонська, Олена Матляк, П. Гарасимчук, С. Плечій, А. Шум, М. Стець, М. Ґенґа, Т. Шатинський, Ольга Самила; о. М. Данилович $2. Разом зібрано $50 і вислано до краю через Обеднання.

о. М. Данилович.

ДЖАНСТАВН, ПА.

На інвалідів.

В укр. гр. кат. церкві св. Михаїла зібрано підчас панахиди за полеглих героїв $11.64 та вислано ту жертву через Обеднання на інвалідів. Жертвували: о. Н. Волощук $2; Т. Волощук $1; по 50 ц.: І. Новіцький, М. Пиптик, А. Запалюх і Д. Ганчарик; І. Назарук і Н. Іванюк по 25 ц.; дрібні жертви $6.14.

о. Н. Волощук.

НЮ ГЕЙВЕН, КОНН.

На народні цілі.

Замісць делеґата на Семий Конґрес Обеднання тов. Любов, від. 370 У. Н. Союзу, ухвалило на своїх зборах виасиґнувати з каси товариства $5 та вислати їх до Обеднання на народні цілі.

Й. Децембер, секр.

ОЛИФАНТ, ПА.

На інвалідів.

Замісць делеґата на Семий Конґрес Обеднання члени 86 від. У. Н. Союзу жертвували $6 на інвалідів. Зложили по $1: Г. Сайкевич і п. Саламаха, а $4 зібрано дрібними датками. Ту жертву вислано через Обеднання.

За уряд: **Г. Сайкевич,** предс.; **П. Саламаха,** секр.; **Т. Мороз,** касієр.

БРЕСЛАВ, ПА.

На народні цілі.

Замісць висилки делеґата на Семий Конґрес Обеднання від. 30 У. Н. Союзу жертвував та вислав до Обеднання $5 на народні цілі.

М. Філліпс, секр.

ОЛІЄН, Н. Й.

На Просвіту.

На річних зборах тов. Зап. Січ, від. 363 У. Н. Союзу, ухвалено, щоб товариство вступило в члени тов. Просвіта у Львові з вкладою $5 на рік. Ту вкладку вислано через Обеднання.

І. Скробач, секр.

ҐВІЛІНҐ, В. ВА.

На Рідну Школу.

В гром. А. Бліца відбулася з приводу його уродин мала гостина, яку влаштували йому його знайомі та приятелі. При тій нагоді жертвували на Рідну Школу: А. і К. Бліц $1; І. Шелева, Ю. і А. Севна по 50 ц.; І. Ковальчик і І. Карась по 25 ц. Разом переслано через Обеднання $2.50.

РОЧЕСТЕР, Н. Й.

Жінки на ріжні цілі.

Відділ Союзу Українок ч. 6 виасиґнував на річних зборах $10 на Рідну Школу і переслав до Обеднання. Крім того виасиґнувано $150 на галю, яку будує парохія св. Йосафата, $25 на Вищу Школу в Стемфорді і $20 для бідних, що знаходяться у жіночім товаристві. Думаємо, що всі наші орґанізації повинні памятати, що треба раз на рік, на річних зборах, памятати за ріжні потреби українського народу.

А. Мазурик.

АМСТЕРДАМ, Н. Й.

На інвалідів.

На Листопадовому Святі, що відбулося 6-го грудня м. р., зібрано на інвалідів $30.70. До цеї квоти додав М. Рапач з Ст. Джансвіл $2, а що розходу було 50 центів, то вислано до Обеднання разом $32.20.

Громадянин.

ТАРЗАН І ЛЮДИ-ЛЕОПАРДИ.

(95)

Убрана в одіж найвищої жрекині, Калі Бвана очікувала з затаєним віддихом, що буде далі. Кожної секунди вона могла бути покликаною на оргію людей-леопардів. Для неї не було виходу з цеї ситуації. Вона мусіла робити те, що приказував їй Люлімі, або мусіла улягти його карі й датися розірватись леопардові. Дотепер вона вибирала послух.

Олд Таймер знаходився в цю пору в іще траґічнішій ситуації. Це його призначила ця банда кровожадних дикунів на головну страву цього бенкету. Коли скінчилося його побачення з Люліміем, два чорні сторожі провели його через довгий, темний коридор і впровадили у велику галю, в якій були зібрані ватажки племени.

Зі всіх кутків на нього вивірилися дикі очі ватажків. В освітленню смолоскипів Олд Таймер бачив розвішені на стінах черепи людей, яких мусіла замордувати передтим ця зграя. Він дивився на ці черепи й з питомим анґльосаським гумором говорив: „Незадовго мій череп знайдеться теж на стіні, поруч з вами".

Олд Таймер тепер уже виразно бачив, що Боболо обдурив його і не тільки не пробував його врятувати, але сам запровадив у пащу людей-леопардів. Він мав настільки реалізму, щоб не дурити себе надією, що якесь чудо його звідси врятує. Він поглядав довкруги й, зустрічаючи всюди дикі очі, сам дивувався, що стримує їх, щоб його відразу не розірвати.